

1.

Bruselj, 18.12.2013
COM(2013) 899 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Ocena pobude Europass

Druga ocena Odločbe Evropskega parlamenta in Sveta o enotnem okviru Skupnosti za preglednost kvalifikacij in usposobljenosti (Europass)

2.

SL
SL

1. UVOD

Današnje priložnosti za učenje so neomejene, brezmejne in takojšnje. Posamezniki se lahko učijo in pridobivajo nove spretnosti in kompetence ne le v tradicionalnih učilnicah, ampak vedno pogosteje zunaj njih in po lastnem časovnem razporedu. V sedanjem okolju hitrih gospodarskih in tehnoloških sprememb posamezniki opravijo tudi več prehodov v svojem poklicnem in akademskem življenju, prečkajo meje ter izmenjujejo ali kombinirajo delo, izobraževanje, nadaljnje usposabljanje ali prostovoljstvo. Ker se povečuje pritisk za zaposljivost in boljše spretnosti, so potrebni bolj odprti in prožnejši sistemi izobraževanja in usposabljanja, ki so bolj prilagojeni potrebam in okoliščinam učencev in delavcev. Priznavanje vseh njihovih kvalifikacij, spretnosti in kompetenc bi moralo biti preprosto in hitro, delodajalci in ustanove za izobraževanje in usposabljanje pa bi jih morali razumeti kjer koli v Evropi.

V zadnjih letih je Komisija v okviru več pobud strategije Evropa 2020 in zlasti zaradi stalne visoke brezposelnosti¹ poudarjala pomen tega, da lahko učenci in delavci jasno predstavijo svoje profile spretnosti in kvalifikacij, pridobljenih v formalnih, neformalnih ali priložnostnih okvirih. To je namenjeno olajšanju mobilnosti in izboljšanju možnosti za zaposlitev in vseživljenjsko učenje. Ta cilj je poudarjen v „Ponovnem razmisleku o izobraževanju“², v katerem Komisija napoveduje proučitev evropskega prostora spretnosti in kvalifikacij, da se zagotovi preprosto čezmejno priznavanje spretnosti in kvalifikacij.

Europass je bil vzpostavljen leta 2005³ in podpira te cilje tako, da učencem in delavcem pomaga pri zagotavljanju boljšega razumevanja njihovih kompetenc in znanja povsod po Evropi z orodji za registracijo in zagotovitev preglednosti njihovih spretnosti in kvalifikacij (za celovit opis glej oddelek 2). Čeprav je njegov temeljni cilj vse pomembnejši, je nekaj njegovih sedanjih orodij treba prilagoditi, da se bodo lahko obravnavali izzivi, ki jih prinašajo pričakovanja in potrebe današnjih učencev ter spremembe na trgu dela.

To poročilo analizira dosežke okvira Europass na podlagi zunanje ocene Europassa, opravljene leta 2012⁴. V poročilu je poudarjeno, da so prvotni cilji še vedno pomembni, zlasti za strateški okvir za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju do leta 2020 (ET 2020)⁵. Europass podpira pretok učencev in delavcev pri vseživljenjskem učenju ali delu z omogočanjem primerjanja spretnosti, kvalifikacij in učnih rezultatov. Europass, predvsem življenjepis Europass, se je uveljavil kot široko priznana, zanesljiva znamka za preglednost in priznavanje tako v Evropi kot drugod. Podatki iz marca 2013 kažejo, da je bilo od njegove vzpostavitve leta 2005 na spletu izdelanih več kot 27 milijonov življenjepisov Europass. Poleg tega so orodja Europass stroškovno učinkovita, njihova uporaba in razširjanje pa sta se od prve ocene Europassa leta 2008 znatno razvila.

¹ COM(2010) 478 final, COM(2010) 682 final, COM(2010) 245 final/2, COM(2012) 173 final, COM(2012) 485 final.

² COM(2012) 669 final.

³ Odločba št. 2241/2004/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2004, v nadaljevanju tega poročila „Odločba“.

⁴ Glej člen 15 Odločbe. Sedanje poročilo se osredotoča na ugotovitve druge ocene Europassa, ki jo je leta 2012 opravil inštitut za javni red in upravljanje (PPMI). Glej http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm#trainingHeader.

⁵ UL 2009/C 119/02.

To poročilo kaže tudi na sedanje pomanjkljivosti Europassa pri spopadanju s spreminjajočimi se razmerami izobraževanja, usposabljanja in trga dela. Nekatera njegova orodja ne spodbujajo prožnih učnih poti in ne omogočajo celovitega evidentiranja spretnosti, pridobljenih z neformalnim ali priložnostnim učenjem, med drugim s spletnim učenjem, kot je navedeno v nedavnem sporočilu Komisije „Odpiranje izobraževanja“⁶. Podatki v oceni prav tako kažejo, da večina orodij Europass še vedno ne doseže v celoti velikih skupin potencialnih uporabnikov. Zdaj so uporabniki Europassa večinoma mladi, ženskega spola in visoko izobraženi. Boljše usklajevanje s službami za poklicno svetovanje in njihova vključitev v okvir Europass bi omogočila ciljno usmerjenost v velike skupine, kakršna so nizkokvalificirani brezposelni ljudje, ki pogosto nimajo potrebnih spretnosti za izdelavo dokumentov Europass ali pa se jim ti dokumenti morda zdijo prezapleteni ali preveč nejasni. Druge potrebne izboljšave vključujejo okrepljeno zблиževanje z drugimi evropskimi referenčnimi orodji ter boljšo interoperabilnost med orodji informacijske tehnologije Europass in orodji EU, ki se uporabljajo za usklajevanje ponudbe delovnih mest in povpraševanja po njih.

Za obravnavanje takšnih pomanjkljivosti bi bilo treba spremeniti sedanjo strukturo Europassa v enostavnejšo, bolj ciljno usmerjeno in ažurirano storitev, hkrati pa ohraniti njen prvotni namen primerljivosti in preglednosti spretnosti in kvalifikacij, da se izboljša geografska in poklicna mobilnost učencev in delavcev. Ponovna proučitev Europassa je še toliko bolj nujna, ker se razvija več zasebnih, lokalnih in/ali nacionalnih pobud s podobnimi cilji, zlasti v elektronski obliki, kot so e-mape dosežkov.

Ti premisleki bodo ključni za krepitev vloge Europassa pri razvoju evropskega prostora spretnosti in kvalifikacij, pri čemer bo Komisija okrepila sinergije med različnimi evropskimi orodji za preglednost in priznavanje spretnosti in kvalifikacij. V ta namen bodo ugotovitve tega poročila združene z rezultati ocen evropskega ogrodja kvalifikacij, evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (VET) ter poročila o napredku pri zagotavljanju kakovosti v visokošolskem izobraževanju. Skupaj bodo zagotovili podporo javni razpravi o evropskem prostoru spretnosti in kvalifikacij, ki bo potekala pozimi 2013/2014.

2. REZULTATI IN UČINKI

Europass je bil vzpostavljen leta 2005 in je mapa s petimi različnimi dokumenti, ki naj bi vsebovali opise vseh imetnikovih učnih dosežkov, uradnih kvalifikacij, delovnih izkušenj ter spretnosti in kompetenc, ki jih je sčasoma pridobil. Dva dokumenta Europass imetniki izpolnijo sami: evropski življenjepis⁷ in jezikovna izkaznica Europass⁸, tri dokumente pa izdajo organi za izobraževanje in usposabljanje: prilogo k diplomu Europass⁹, prilogo k spričevalu Europass¹⁰ in dokument mobilnosti Europass¹¹. Vsi dokumenti imajo enotno ime

⁶ COM(2013) 654 final.

⁷ Predloga za opis imetnikovega življenjepisa.

⁸ Orodje za samoocenjevanje znanja jezikov z uporabo referenčnih lestvic znanja jezikov skupnega evropskega referenčnega okvira za jezike.

⁹ V prilogi je seznam dosežkov imetnikov visokošolskih diplom, vključno s študijskimi predmeti in doseženimi ocenami.

¹⁰ Opis vsebine poklicnih kvalifikacij za dopolnitev že izdanega spričevala o poklicnem izobraževanju in usposabljanju.

(Europass) in logotip. Europass je na voljo brezplačno in v 27 jezikih in v dostopni elektronski obliki na portalu Europass¹². Od leta 2012 posamezniki lahko združijo vse dokumente Europass v evropskem potnem listu spretnosti, uporabniku prijazni elektronski mapi, ki imetniku pomaga sestaviti osebni, modularni popis osebnih spretnosti in kvalifikacij, ki jih je pridobil v življenju.

2.1 Doseganje novega občinstva

Za vse dokumente Europass se šteje, da so v različnih obsegih uspešni pri zagotavljanju večje primerljivosti spretnosti, kompetenc in kvalifikacij med državami in sektorji ter olajšanju izbirnih postopkov delodajalcev in izobraževalnih ustanov. Mednarodno priznavanje dokumentov je ključni razlog za to, da končni uporabniki izberejo Europass. Europass velja za močno znamko z znatno evropsko dodano vrednostjo, ki dosega široko in ciljno občinstvo. Deležniki in nacionalni predstavniki evropskih služb za zaposlovanje (EURES)¹³ na primer pravijo, da so življenjepis ter prilogi k diplomu in spričevalu najuporabnejši dokumenti Europass za sedanje uporabnike EURES.

Življenjepis velja za najuporabnejši, najbolj cenjen in najbolj znan instrument od vseh orodij Europass. Njegova uporaba stalno raste – samo leta 2012 je bilo na spletu izdelanih skoraj dvanajstkrat več življenjepisov kot leta 2006. Od vzpostavitve Europassa do marca leta 2013 je bilo izdelanih več kot 27 milijonov življenjepisov. Poleg tega priloga k diplomu in priloga k spričevalu veljata za pomembni orodji, ki izobraževalnim ustanovam pomagata učinkoviteje usmerjati in strukturirati izobraževalne programe z uporabo mednarodnih standardov. Kljub temu večina orodij Europass še ne dosega v celoti velikih skupin potencialnih uporabnikov. Leta 2012 je bilo na spletu izdelanih le 115 000 evropskih jezikovnih izkaznic in razdeljenih le 80 000 dokumentov mobilnosti Europass.

Deležniki, vključno z delodajalci in sindikati, ter končni in potencialni uporabniki se strinjajo, da orodja Europass pozitivno prispevajo k mobilnosti za vseživljenjsko učenje ali na trgu dela. 58 % sodelujočih v raziskavi, ki je bila opravljena v okviru zunanje ocene¹⁴, je menilo, da jim je življenjepis pomagal pri tem, da so bili povabljeni na pogovor za delovno mesto, usposabljanje ali prostovoljstvo ali prišli v ožji izbor za delovno mesto, usposabljanje ali prostovoljstvo; 46 % jih je menilo, da jim je življenjepis pomagal pri tem, da so bili sprejeti v programe vseživljenjskega učenja (npr. Erasmus), na jezikovne tečaje itd. Europass predvsem dragoceno prispeva k spremembi zaposlitve ali lokacije: 60,4 % sodelujočih v raziskavi je potrdilo prispevek Europassa k temu. Dokumenti Europass izpolnjujejo potrebe velike večine (približno 80 %) uporabnikov ne glede na starost in izobraževalne dosežke.

Vseeno pa Europass najpogosteje uporabljajo podiplomski študenti. 40 % končnih uporabnikov Europassa je zaposlenih, 37 % pa se jih izobražuje in usposablja. Europass ima pomembno vlogo tudi pri transnacionalni in nacionalni mobilnosti: dokumente Europass zdaj

¹¹ Dokument, ki ga izdajo nacionalni organi za izobraževanje in usposabljanje in v katerem se beležijo delovne in izobraževalne izkušnje v drugih evropskih državah.

¹² Portal v imenu Komisije razvija, gosti in upravlja Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop). Glej <http://europass.cedefop.europa.eu/sl/home>.

¹³ <https://ec.europa.eu/eures/home.jsp?lang=sl>.

¹⁴ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/training/2013/europass_en.pdf. Podatki v tem poročilu so povzeti iz zunanje ocene.

uporablja več kot 40% notranje mobilnih ljudi. Uporabniki Europassa so večinoma mladi, ženskega spola in visoko izobraženi: skoraj 60% jih ima visokošolsko diplomo. 59,4% uporabnikov Europassa je ženskega spola.

Nizkokvalificirani, brezposelni posamezniki so skupaj s prostovoljci najtežje dosegljiva skupina, predstavljajo pa 12,8% oziroma 1,1% uporabnikov Europassa. Podatki (slika 1) kažejo, da številni nizkokvalificirani in/ali brezposelni ljudje, ki ne uporabljajo Europassa, pogosto nimajo spretnosti za izdelavo dokumentov ali pa se jim ti dokumenti zdijo prezapleteni ali preveč nejasni. Ciljno usmerjanje teh skupin bi lahko izboljšalo njihov dostop do dokumentov Europass.

Slika 1: Uporabniki Europassa glede na izobrazbo/zaposlitveni status¹⁵

Izobrazba/zaposlitveni status	Vsi dokumenti Europass	Europass CV	Europass LP	Europass CS	Europass DS	Europass MD
Izobraževanje ali usposabljanje	37,3%	30,2%	26,3%	20,1%	19,5%	30,5%
Prostovoljstvo	1,1%	1,5%	1,5%	1,1%	1,1%	1,0%
Zaposlitev (manj kot pet let)	19,5%	20,2%	21,1%	31,4%	25,8%	32,4%
Zaposlitev (več kot pet let)	20,8%	26,4%	32,0%	29,1%	35,2%	12,3%
Brezposelni/iskalci zaposlitve	12,8%	15,9%	12,5%	9,9%	14,4%	12,6%
Drugo	8,5%	5,8%	6,6%	8,4%	4,0%	11,2%
Skupaj	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Vir: Ocena Europassa iz leta 2012, ki jo je pripravil inštitut PPMI.

Kot je prikazano na sliki 2, so mlajši anketiranci (stari od manj kot 20 let pa do 35 let) najpogostejši uporabniki dokumenta Europass, morda zato, ker so verjetno bolj odprti za mobilnost (med lokacijami, zaposlitvami in poklicnimi sektorji).

Slika 2: Uporabniki Europassa glede na starost¹⁶

Starost	Vsi dokumenti Europass	Europass CV	Europass LP	Europass DS	Europass CS	Europass MD
<20	9%	9%	10%	2%	11%	10%
21-25	41%	40%	35%	35%	42%	49%

¹⁵ Kratice označujejo: CV – življenjepis; LP – jezikovna izkaznica; MD – dokument mobilnosti; DS – priloga k diplomi; CS – priloga k spričevalu.

¹⁶ Enako.

Starost	Vsi dokumenti Europass	Europass CV	Europass LP	Europass DS	Europass CS	Europass MD
26-35	30%	32%	31%	40%	27%	31%
36-49	14%	15%	18%	18%	17%	7%
50+	5%	5%	6%	4%	5%	3%

Vir: Ocena Europassa iz leta 2012, ki jo je pripravil inštitut PPMI. Odstotki so zaokroženi.

Europass ima tudi „pedagoški učinek“ na lastnika teh dokumentov. Posameznike spodbuja k temu, da pregledajo lastne spretnosti in kompetence ter jih jasneje sporočajo. To iskalcem zaposlitve pomaga, da se osredotočijo na spretnosti in kompetence, ki so najbolj zaželeni pri prostih delovnih mestih.

2.2 Olajševanje prožnih učnih poti

Raziskava je pokazala, da deležniki vse pogosteje pričakujejo, da se bo Europass prilagodil spreminjajočim se potrebam uporabnikov. Europass bi moral omogočiti popolno in preprosto dokumentiranje vseh posameznikovih spretnosti in kvalifikacij, ki zajemajo vse sektorje izobraževanja in usposabljanja ter vrste izobraževalnih izkušenj. Poenostavitev in posodobitev celotnega ogrodja sta skupaj z večjo notranjo skladnostjo vsekakor dobrodošli za obravnavanje sodobnih, prožnih, v učenca usmerjenih poti izobraževanja in usposabljanja. Europass zdaj ne obravnava vprašanj, kakršno je vse večji pomen neformalnega ali priložnostnega učenja za pridobivanje novih spretnosti in kvalifikacij, ali orodij, kakršna so „odprte značke“, ki jih izdajajo ponudniki spletnega izobraževanja.

Pri formalnem izobraževanju in usposabljanju ima Europass zdaj dva ločena dopolnilna dokumenta, od katerih vsak zajema poseben izobraževalni sektor in drugačen sistem kreditnih točk. Ta format utegne zmanjšati priporočeno prehodnost učnih poti. Vzpostavitev skupne strukture, pri kateri bi navedeni prilogi zajemali vse ravni in vrste izobraževanja in usposabljanja (šole, poklicno izobraževanje in usposabljanje, visokošolsko izobraževanje in izobraževanje odraslih), bi olajšala skupno razumevanje kvalifikacij ne glede na sektor, v katerem so bile pridobljene. Učenci in delavci bi tako lahko preprosteje predstavili svoje spretnosti pri vlaganju prošelj za nadaljnje učenje v drugem sektorju. Prav tako bi skupni model, ki preprečuje odstopanja, delodajalcem olajšal branje prilog.

Europass zdaj nima orodja, ki bi omogočalo celovito evidentiranje spretnosti in kompetenc, pridobljenih s kakršnimi koli neformalnimi ali priložnostnimi izobraževalnimi izkušnjami (vključno s spletnimi). Uporaba sedanjega dokumenta mobilnosti Europass je bila do zdaj omejena, ta dokument pa je mogoče uporabiti le v strogem okviru mednarodne mobilnosti.

Jezikovni potni list, edini dokument Europass, ki ga imetniki izpolnijo sami in dopolnjuje življenjepis, je uporabilo zelo omejeno število ljudi. Uporabniki in delodajalci menijo, da bi moral biti že v samem življenjepis celovit pregled osebnih spretnosti, kakršne so jeziki in

kompetence na področju IKT, in da ni potrebe po dopolnilnih dokumentih, ki jih imetnik življenjepisa izpolni sam.

Te izboljšave bi morale olajšati in poenostaviti uporabo celotnega ogrodja. Zaradi preoblikovanja Europassa bo morda treba pregledati njegovo sedanjo pravno podlago, saj sedanja odločba ne dopušča zamenjave, spremembe ali odprave nobenega od petih temeljnih dokumentov Europass.

2.3 Vzpostavitev več sinergij z drugimi evropskimi pobudami

Za podpiranje pretoka učencev in delavcev so bili v zadnjem desetletju poleg Europassa vzpostavljeni tudi drugi evropski instrumenti, kot so evropsko ogrodje kvalifikacij (EOK)¹⁷, evropski sistem kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET)¹⁸ ter evropski sistem prenašanja in zbiranja kreditnih točk (ECTS)¹⁹. Ti instrumenti prispevajo k resnični evropski mobilnosti, saj je mogoče brez težav razumeti in hitro priznati znanje, spretnosti in kompetence posameznikov.

Ti instrumenti niso bili razviti ločeno drug od drugega in dopolnjujejo Europass. Z napredkom pri vzpostavljanju teh instrumentov je mogoče pričakovati postopno vključevanje in sklicevanje na EOK, ECVET in ECTS v Europassu. V evropskem priporočilu o EOK je določeno, da morajo od leta 2012 vsa nova potrdila o kvalifikacijah, diplome in dokumenti Europass, ki jih izdajo pristojni organi, vsebovati jasen sklic na ustrezno raven EOK. Nekatero države (CZ, DK, EE, FR in IE) so že začele zapisovati te ravni v ustreznih dokumentih Europass (prilogi k diplomu in spričevalu), vendar so potrebna dodatna prizadevanja preostalih držav.

Kljub komplementarnosti teh pobud je še vedno mogoče izboljšati skladnost, tako da se zagotovi usklajena ponudba različnih orodij in storitev. Zdaj uporabniki nimajo na voljo lahko razumljivega, skladnega dostopa do teh instrumentov. Čeprav imajo skoraj vsa evropska orodja za preglednost in mobilnost svoj portal, nekatera pa točke zblíževanja (na primer spletno orodje za življenjepis, ki uporabnikom omrežja EURES pomaga izdelati življenjepis Europass na spletnem mestu EURES), niso dovolj dobro povezana. Zaradi tega potencialni uporabniki težje dostopajo do ustreznih informacij, dokumentov in storitev.

Potrebna je boljša interoperabilnost med Europassom in drugimi orodji EU, ki se uporabljajo za usklajevanje ponudbe delovnih mest in povpraševanja po njih, vključno z omrežjem EURES. Treba je izboljšati tudi sinergije med Europassom in Youthpassom, orodjem za izboljšanje priznavanja učnih rezultatov mladih, ki sodelujejo pri projektih, podprtih v okviru programa EU Mladi v akciji, da se prepreči morebitno prekrivanje. Drug primer je sklep o priznavanju poklicne kvalifikacije v državi članici, ki dovoljuje dostop do reguliranega poklica²⁰. Imetniki kvalifikacije bi morali imeti možnost, da odločitev o priznavanju na papirju ali v elektronski obliki vključijo v Europass, tudi če jo pridobijo z novim postopkom evropske poklicne izkaznice.

¹⁷ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/eqf_en.htm.

¹⁸ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/ecvet_en.htm.

¹⁹ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/ects_en.htm.

²⁰ Direktiva 2005/36/ES.

2.4 Izvajanje učinkovitega in trajnega upravljanja

Uporaba različnih orodij Europass in ozaveščenost o njih enakomerno naraščata od začetka pobude leta 2005. Portal Europass je veliko prispeval k vse pogostejši uporabi teh orodij za preglednost in vse večji ozaveščenosti o njih. Kar zadeva obiske, uporabo in zadovoljstvo uporabnikov, se je izkazal za zelo uspešnega. Število obiskov se je vsako leto povečalo, od približno 3 milijonov leta 2006 do skoraj 15 milijonov leta 2012. Približno 88 % anketiranih uporabnikov se je strinjalo, da je portal Europass uporabniku prijazen in jasen. 60 % jih je menilo, da bi moral prihodnji razvoj portala vključevati predvsem informacije in nasvete glede transnacionalne mobilnosti, priznavanja kvalifikacij in iskanja zaposlitve.

Nacionalni centri Europass (NCE) so skupaj z internetnim portalom Europass glavni nosilci izvajanja Europassa. Nacionalni centri Europass delujejo v vseh državah EU, pa tudi na Islandiji in Norveškem, od sredine leta 2005 (od leta 2007 v Bolgariji in Romuniji ter od leta 2011 na Hrvaškem), v Lihtenštajnu od leta 2006, v Turčiji od leta 2008 in v Švici od leta 2011. Njihovo opravljanje naloge pri ozaveščanju o Europassu in zagotavljanju potrebnih informacij vsem zainteresiranim skupinam velja za zadovoljivo.

Večina nacionalnih centrov Europass redno sodeluje z drugimi organi, kot so centri Euroguidance in NARIC, agencije EURES, nacionalne agencije za program Vseživljenjsko učenje, Eurodesk in Europe Direct, vendar bi bilo takšno sodelovanje mogoče še okrepiti in bolje izkoristiti sinergije. Okrepljeno zблиževanje teh organov bi poenostavilo strukture in izboljšalo storitve ter jih približalo učencem in delavcem, s čimer bi se olajšal dostop do Europassa, predvsem za skupine, ki imajo zdaj od njega najmanj koristi. Vendar so se prizadevanja nacionalnih centrov Europass za spodbujanje uporabe orodij Europass pri zasebnih ponudnikih storitev zaposlovanja izkazala za manj uspešna. Večina teh ponudnikov bi bila pripravljena spodbujati uporabo dokumentov Europass le za denarno nadomestilo.

Cedefop ima jasno vlogo pri uspehu Europassa. Poleg tega, da učinkovito upravlja portal Europass in zagotavlja podporo nacionalnim centrom Europass, s svojim strokovnim znanjem prispeva tudi h konceptualnemu razvoju okvira Europass.

Leta 2012 je Komisija nacionalnim centrom Europass prek programa Vseživljenjsko učenje zagotovila finančno podporo v skupnem znesku 2250000 EUR. Na splošno se je z zunanjo oceno ugotovilo, da so se v primerjavi z oceno iz leta 2008 ravni učinkovitosti povečale pri vseh analiziranih vidikih Europassa. Čeprav se financiranje, ki ga zagotavljajo EU²¹ in nacionalni viri, v obdobju 2008–2011 ni opazno povečalo, sta se stalno povečevala število na spletu izdelanih in izdanih dokumentov Europass ter število obiskov portala, ne da bi bilo opaziti zmanjšanje priljubljenosti orodij Europass. Vse večja učinkovitost je bila ugotovljena tako pri promocijskih dejavnostih nacionalnih centrov Europass kot pri uporabi različnih orodij Europass.

Skupni strošek Europassa (iz nacionalnih proračunov ter proračunov Komisije in Cedefop) od vzpostavitve znaša približno 31,5 milijonov EUR. Glede na 54 milijonov življenjepisov Europass, izdanih od leta 2005 (28 milijonov izdelanih na spletu in 27 milijonov prenesenih),

²¹ Prispevek EU znaša do 50 % stroškov poslovanja nacionalnih centrov Europass.

povprečni strošek enega izdelanega življenjepisa znaša približno 0,58 EUR, kar je približno štirikrat manj od ocene iz leta 2008 (2,1 EUR). Ker je strošek za posamezen dokument tako nizek in raven zadovoljstva uporabnikov visoka, se v okviru ocene ugotavlja, da izvajanje Europassa zagotavlja ugodno razmerje med ceno in kakovostjo. Vendar Europass brez nadaljnje evropske finančne podpore verjetno ne bi ostal vzdržan. Večina nacionalnih centrov Europass ne bi mogla več delovati brez sredstev EU, saj ni opredeljenih nobenih ustreznih alternativnih virov financiranja Europassa, dodatno javno financiranje pa ni verjetno. Posebne spodbude za vključitev zasebnih akterjev ni, saj Europass ne zagotavlja takojšnjih finančnih koristi.

3. SKLEPI

V zdajšnjem času krčenja delovne sile in počasne gospodarske rasti je eden od najnujnejših izzivov držav članic posodobitev njihovih sistemov izobraževanja in usposabljanja ter nadgradnja njihove ponudbe spretnosti, da se poveča usklajenost s potrebami trga dela. Europass bi moral pomagati pri obravnavanju teh izzivov in bi ga bilo treba v naslednjih letih ustrezno okrepiti.

Ugotovitve in priporočila zunanje ocene potrjujejo, da mora Europass ohraniti svojo močno vlogo pri spodbujanju mobilnosti ter primerljivosti spretnosti in kvalifikacij. Predlagane izboljšave vključujejo tudi boljšo racionalizacijo in vključevanje dokumentov Europass, da se izboljša zблиževanje z drugimi evropskimi referenčnimi orodji in ciljno usmerjenimi storitvami usmerjanja, povezanimi z instrumenti Europass, s čimer se podprejo transnacionalna mobilnost, priznavanje kvalifikacij in iskanje zaposlitve. Predvsem pa mora Europass postati prožnejše in uporabniku prijaznejše orodje, ki mora izkoristiti potencial sodobnih tehnologij za nenehno razvijanje v skladu s potrebami uporabnikov. Europass bi moral ohraniti obstoječe uporabnike in privabiti nove, predvsem nizkokvalificirane posameznike. Za uresničitev tega bo morda potrebna nova pravna podlaga Europassa, ki bo dopuščala redno posodabljanje in prilagajanje teh orodij.

Za povečanje podpore Europassa učencem in delavcem, ki želijo predstaviti svoje spretnosti in kompetence, bi bilo treba še posebej proučiti naslednje razvojne cilje:

- **Izboljšanje sinergij med Europassom in drugimi evropskimi pobudami** – Kljub splošnemu uspehu Europassa bi bilo mogoče izboljšati in okrepiti navodila za uporabo orodij Europass z boljšim usklajevanjem s storitvami, ki zagotavljajo poklicno informiranje in svetovanje ter preglednost in priznavanje kvalifikacij, da se doseže širše občinstvo in ustvari večja dodana vrednost. To se zdi še posebej pomembno za skupine, ki imajo več težav pri uporabi Europassa, kot so nizkokvalificirani in brezposelni posamezniki. Znotraj prihodnjega evropskega prostora spretnosti in kvalifikacij bi se Europass lahko osredotočil na zagotavljanje informacijskih storitev in interaktivnih orodij za preglednost spretnosti in kvalifikacij, različna evropska omrežja, informacijske storitve in druga orodja, ki zdaj obravnavajo spretnosti in kvalifikacije, pa združil v okviru enotne vstopne točke. To bi učencem in delavcem omogočilo boljšo uporabo orodij EU za preglednost in priznavanje, ki bi tudi postala bolj znana ustanovam in podjetjem ter bi bila zato bolj učinkovita. Združevanje teh sredstev bi moralo povečati učinkovitost in omogočiti njihovo vključevanje v ustrezna sredstva na nacionalni ravni. Poleg tega bi to

verjetno prispevalo k veliko širšemu spodbujanju in vzpostavljanju orodij Europass pri različnih deležnikih znotraj celotnega nastalega enotnega združenega omrežja storitev.

- **Europass kot instrument za olajšanje prožnih učnih poti** – Obstaja jasna potreba po tem, da se sedanja orodja Europass prilagodijo prožnejšim in v učenca usmerjenim učnim potem ter tako izpolnijo potrebe posameznikov. Spremenjeni okvir bi moral biti dovolj prožen, da bi bilo mogoče vključiti nov razvoj in tehnike izobraževanja in usposabljanja, tudi na področju IKT. Zdaj obstajata dve področji, na katerih so te potrebe nujnejše:

a) Europass ima dve različni orodji za zagotavljanje dodatnih informacij o učnih rezultatih: prilogo k diplomi za visokošolske kvalifikacije in prilogo k spričevalu za poklicno usposabljanje. Koristno bi bilo proučiti, ali bi lahko enotni dokument olajšal skupno razumevanje kvalifikacij, pridobljenih v katerem koli sektorju izobraževanja in usposabljanja, in spodbudil interoperabilnost evropskih sistemov prenašanja kreditnih točk, kot sta ECTS in ECVET, med ravnmi izobraževanja in usposabljanja ter med državami;

b) Evidentiranje spretnosti, pridobljenih s kakršnimi koli neformalnimi ali priložnostnimi izobraževalnimi izkušnjami, tudi s spletnim izobraževanjem: zdaj evidentiranje spretnosti, pridobljenih v neformalnem okviru v tujini, zagotavlja le dokument mobilnosti Europass. V skladu s priporočilom Sveta o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja bi bilo treba pregledati Europass, da se omogoči prepoznavanje in dokumentiranje spretnosti, vključno s pregledi spretnosti, pridobljenimi z neformalnim ali priložnostnim učenjem, z mobilnostjo ali brez nje. Na podlagi pripravljalnega dela, ki ga je Komisija že opravila v povezavi z morebitnim novim dokumentom „Europass experience“, bi moralo to novo orodje podpreti evropske smernice za potrjevanje neformalnega in priložnostnega učenja. Ta nova orodja bi bila pomembna tudi za pobudi o jamstvu za mlade in pripravništvu²².

Proučiti bi bilo treba tudi način, na katerega se bodo v Europassu registrirala potrdila mehanizma Youthpass, da se prepreči prekrivanje. Nadaljnje delo je potrebno tudi za analizo načina, na katerega bi bilo treba nova orodja za preglednost, kakršna so „odprte značke“, izdelane z novimi postopki izdajanja potrdil o digitalnem učenju, vključiti ali dodati k Europassu. V življenjepisu Europass je treba zagotoviti večjo vidnost funkcionalnih in naprednih spretnosti na področju IKT.

- **Izboljšanje interoperabilnosti med Europassom in orodji EU, ki se uporabljajo za usklajevanje ponudbe delovnih mest in povpraševanja po njih** – Različni tehnični standardi zdaj preprečujejo boljše zblizevanje nekaterih orodij EU, ki jih uporabljajo iskalci zaposlitve. Potrebna so nadaljnja prizadevanja za to, da se orodje za življenjepis Europass in novi evropski potni list spretnosti povežeta s podatkovno zbirko življenjepisov EURES, orodji zasebnih služb za zaposlovanje in centrov za usmerjanje in potrjevanje ter orodji za ocenjevanje spretnosti. Proučiti bi bilo treba tudi združitev sklepa o priznavanju poklicne kvalifikacije v državi članici z Europassom, tudi v primeru, da se kvalifikacija pridobi z novim postopkom za evropsko poklicno izkaznico.

²² Glej tudi <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1006&langId=sl>.

Kot navedeno, je v „Ponovnem razmisleku o izobraževanju“ vloga izobraževanja in spretnosti poudarjena kot strateška podlaga za gospodarsko rast, konkurenčnost in zaposlovanje. Eden od predlogov v „Ponovnem razmisleku o izobraževanju“ je proučitev nadaljnjih sinergij in zблиževanja obstoječih orodij EU za preglednost in priznavanje spretnosti in kvalifikacij, da se vzpostavi evropski prostor spretnosti in kvalifikacij, v katerem bi se lahko vsakdo prosto gibal, njegove kompetence in kvalifikacije pa bi bile hitro priznane za nadaljnje učenje in bi jih delodajalci ustrezno razumeli in ocenili.

Komisija bo razpravljala o sklepih tega poročila z ustreznimi deležniki na javni razpravi o evropskem prostoru spretnosti in kvalifikacij pozimi 2013/2014. Na podlagi sklepov te razprave o okviru Europass in ocene učinka bo morda proučila možnost, da se predlaga pregled sedanje pravne podlage Europassa, in sicer Odločbe št. 2241/2004/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2004.